

EUROPESE COMMISSIE

Brussel, 15.11.2011
COM(2011) 777 definitief

VOL. 1/2

**MEDEDELING VAN DE COMMISSIE AAN HET EUROPEES PARLEMENT, DE
RAAD, HET EUROPEES ECONOMISCH EN SOCIAAL COMITÉ EN HET COMITÉ
VAN DE REGIO'S**

Werkprogramma van de Commissie voor 2012

Een nieuw Europees elan omzetten in tastbare resultaten

1. INLEIDING

De Europese Unie staat voor de zwaarste uitdaging van onze generatie. Een economische uitdaging, die huishoudens, bedrijven en gemeenschappen in heel Europa treft. Maar ook een politieke uitdaging die de Europese Unie dwingt om te laten zien dat zij tegen deze taak is opgewassen. De Europese Unie kan én moet het verschil maken in de Europese aanpak van de huidige crisis.

Dit was de boodschap van Commissievoorzitter Barroso in zijn *State of the Union* in september 2011¹. Die toespraak en het aansluitende debat in het Europees Parlement maakten duidelijk dat er een breed gedragen consensus is: vandaag moet het stimuleren van een duurzaam economisch herstel dat banen oplevert voor de EU prioriteit nummer één zijn. Alleen door een herstel van de groei en het vertrouwen zullen we het unieke sociale model van de EU verder kunnen uitbouwen. Om daarin te slagen moeten de EU-instellingen en de lidstaten actieve partners worden, moeten we werken als een échte Unie en moet de communautaire methode bij de besluitvorming dienen als basis voor zo'n echte Unie. De huidige crisis heeft nogmaals aangetoond dat, wanneer deze voorwaarden vervuld zijn, we blij kunnen geven van de nodige vastberadenheid en het nodige aanpassingsvermogen.

De respons van Commissie op deze dwingende eisen is meervoudig. Veel van haar middelen zet zij in om daadkrachtig uit te voeren wat al beslist is. Daarbij gaat het om haar vaste taken, zoals het toezicht op de onverkorte toepassing van het EU-recht in de hele EU of het beheer van de EU-begroting, rechtstreeks of in gedeeld beheer met de lidstaten, maar ook om nieuwere verantwoordelijkheden die direct voortvloeien uit de respons van de Commissie op de huidige crisis. Vaak heeft de snelheid waarmee dit programma wordt uitgevoerd een direct effect op de groei: bij het doorvoeren van maatregelen valt er in de lidstaten vertraging te merken, zodat cruciale wetgevingsinitiatieven die van onmisbaar belang zijn voor het functioneren van de eengemaakte markt, nog niet ten uitvoer zijn gelegd.

Recentelijk is de Commissie gekomen met een volkomen nieuwe agenda, bestaande uit een nauwer toezicht op het begrotingsbeleid en het economische beleid van de lidstaten, met name voor die van het eurogebied, een fundamentele hervorming van het toezicht op en de regels voor de financiële sector, en initiatieven die ervoor moeten zorgen dat het EU-structuurbeleid onmiddellijk rendeert. Het onlangs goedgekeurde pakket voor een versterkt economisch bestuur ("six-pack") is een belangrijke nieuwe taak voor de Commissie.

Om dit nieuwe beleid te kunnen voeren, zal de Commissie haar werkmethoden grondig moeten omdenken. Zij zal haar middelen anders moeten inzetten en in een nog nauwer partnerschap met de lidstaten moeten werken. De oprichting van een taskforce binnen de Commissie om Griekenland te helpen zijn EU/IMF-programma uit te voeren en om de bestedingen in het kader van de EU-structuurfondsen om te buigen en te versnellen, is maar één voorbeeld van de nieuwe taken die het crisisbeheer voor de Commissie meebrengt.

¹ Zie de *State of the Union*-toespraak van 28 september 2011 (beschikbaar onder: <http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=SPEECH/11/607&format=HTML&aged=0&language=NL&guiLanguage=en>).

Bij het opstellen van dit werkprogramma voor 2012 heeft de Commissie al het mogelijke gedaan om twee dringende eisen te verzoenen: de noodzaak om in te spelen op nieuwe behoeften die door de crisis aan het licht zijn gekomen en de noodzaak om door te gaan met het aanpakken van structurele kwesties waar beleidsmakers, investeerders en burgers op de Commissie rekenen om verder te kijken dan de dag van morgen en om mee te helpen bouwen aan een welvarend en duurzaam Europa voor de toekomst. Bij de meeste nieuwe initiatieven die in de bijlagen bij dit werkprogramma worden vermeld, ligt de nadruk op dit langetermijnperspectief: zij vullen het bestaande rechtskader aan of werken het verder uit, zodat het schaalvoordeel van de EU maximaal kan worden benut voor de uitbouw en verdeling van duurzame groei, voor een hoge werkgelegenheid en voor een rechtvaardige samenleving overal in de EU. Dit is het doel van een breed scala aan initiatieven om het concurrentievermogen te versterken, de sociale kosten van de crisis op te vangen en de kansen die het herstel biedt, in te zetten voor een duurzame toekomst. Het staat ook centraal bij het uitgavenbeleid van de EU, dankzij de nieuwe generatie programma's die de Commissie heeft voorgesteld voor de periode tot 2020.

De Commissie, het Europees Parlement en de Raad zullen de nodige soepelheid aan de dag moeten leggen in hun omgang met dit soort initiatieven. De komende maanden kunnen misschien nieuwe, meer dringende problemen opduiken waarop dit werkprogramma nog niet kon anticiperen. Het uitgebreide eisenpakket van het nieuwe economische bestuur voor de EU zal veel tijd en aandacht vergen van alle drie de instellingen en, zoals we al hebben kunnen merken, moeten we de bestaande planning en het onderhandelingsstempo soms laten varen om al onze aandacht te richten op dringende beslissingen. Sommige van de in de bijlagen beschreven voorstellen, zijn van bijzonder belang en zouden een hogere prioriteit moeten krijgen, met name die welke snel effect kunnen hebben op groei en banen en die een reële bijdrage leveren aan het herstel. De Commissie zal hieraan bijzondere energie en aandacht wijden, maar willen deze voorstellen in de praktijk en in het dagelijkse leven van de burgers het gewenste effect hebben, dan moeten zij - via een versnelde procedure - ook prioriteit krijgen van het Europees Parlement en de Raad van Ministers. Wanneer de instellingen blijk geven van eensgezindheid over de aanpak van de meest dringende problemen, zal dat het krachtige signaal uitsturen dat de EU vastbesloten is om de crisis aan te pakken en de groei te herstellen. Omdat de gebeurtenissen zich zo snel ontwikkelen, zal de lijst van versneld te behandelen maatregelen goed moeten worden opgevolgd en zonodig worden bijgesteld. De eerste, versneld te behandelen voorstellen van de Commissie zullen worden gebundeld met de jaarlijkse groeianalyse voor 2012.

2. BOUWEN AAN EEN EUROPA VAN STABILITEIT EN VERANTWOORDELIJKHEID

De afgelopen jaren is het economische landschap in de EU ingrijpend veranderd. Europa 2020 is de economische strategie van de Europese Unie.² Het is de erkenning dat de lidstaten sterk van elkaar afhankelijk zijn en geeft aan hoe de EU en de lidstaten kunnen samenwerken om de afgesproken doelstellingen te halen en om de economie weer voor groei en banen te laten zorgen en tegelijk de basis te leggen voor een duurzame toekomst. Alle lidstaten hebben landenspecifieke aanbevelingen gekregen om de uitdagingen aan te pakken die voor hen het meest dringend zijn. De tweede jaarlijkse groeianalyse zet de bakens uit voor het Europees Semester 2012. Dankzij een verregaande hervorming van de regels voor en het toezicht op de financiële sector rust het financiële bestel in de EU nu op stevige fundamenten. Nu wetgeving is goedgekeurd om het economische bestuur te verbeteren (de zogenoemde *six pack*), heeft de EU de mechanismen die haar voor toezicht op het beleid van de lidstaten ter beschikking staan, uitgebreid en versterkt. Een aantal lidstaten staat onder verscherpt toezicht in het kader van een economisch aanpassingsprogramma. Nieuwe instrumenten zijn ontwikkeld om de nooit geziene druk op de overheidsfinanciën te verlichten. Nu is het aan de EU om voortvarend en vastberaden deze hervorming ter hand te nemen en, waar mogelijk, versneld door te voeren. We moeten duidelijk maken dat alle instellingen de krachten bundelen om sneller de beslissende stappen te zetten.

Vorige maand heeft de Commissie vijf, onderling nauw samenhangende stappen samengebracht in een routekaart voor stabiliteit en groei.³ Daarbij ging het niet alleen om een snelle reactie op de problemen van Griekenland en de banksector - om zo het vertrouwen in het eurogebied te herstellen - maar ook om initiatieven om beleidsmaatregelen voor meer stabiliteit en groei versneld uit te voeren. In de conclusies van de Europese Raad en van de eurozonetop zijn deze voorstellen meegenomen. Zij zullen ook de krachtlijnen zijn van de werkzaamheden van de Commissie in de komende maanden.

Snel en doortastend optreden is nodig om deze agenda de komende twaalf maanden uit te voeren. Wanneer de Commissie haar jaarlijkse groeianalyse voor 2013 zal bekendmaken, zou de Europese Unie het effect moeten kunnen zien van hervormingen die hebben gezorgd voor een verdere versterking van de samenwerking tussen en het toezicht op de sterk verweven economieën van het eurogebied en de EU als geheel. Deze hervormingen zullen het juiste evenwicht tot stand brengen tussen het herstel van de overheidsfinanciën en het bevorderen van groei. Nationale maatregelen en de werkzaamheden op EU-niveau aan de vlaggenschipinitiatieven van de Europa 2020-strategie moeten in elkaar grijpen, zodat het herstel maximaal is.

2.1. Hervorming van de financiële sector: investeren in vertrouwen

Voor het genereren van groei en banen is een goed functionerende financiële sector van cruciaal belang. Sinds het uitbreken van de crisis heeft de Commissie de regelgeving en het toezicht in de financiële sector ingrijpend gemoderniseerd. Het overgrote deel van de sleutelinitiatieven is al goedgekeurd of ligt ter tafel, zoals wetgevingsvoorstellen inzake

² COM(2010) 2020 van 3.3.2010.

³ COM(2011) 669 van 12.10.2011.

derivaten⁴, ratingbureaus⁵, kapitaalvereisten⁶, gezondere en transparantere effectenmarkten en de aanpak van marktmisbruik⁷. Ook zal een beoordeling worden bekendgemaakt van het gecumuleerde effect van die hervormingen.

De EU moet de uitgesproken ambitie hebben om deze hervorming volgend jaar af te ronden. In de eerste maanden van 2012 zal de Commissie met voorstellen komen die de sluitsteen van dit wetgevingspakket moeten vormen, waarbij de nadruk zal liggen op de bescherming van beleggers. De herziening van de regels voor instellingen voor collectieve belegging in effecten (icbe's) zal inzetten op een betere bescherming van beleggers en een versterking van de eengemaakte markt. Bescherming van beleggers en transparantie staan ook centraal in een initiatief met betrekking tot precontractuele informatieverstrekking over complexe beleggingsproducten (PRIP's) en een initiatief met betrekking tot verzekeringsbemiddeling.

2.2. De toekomst financieren: zorgen voor duurzame overheidsinkomsten

Met haar agenda voor groei kan de EU een cruciale bijdrage leveren aan het herstel van de overheidsfinanciën. Belastingen mogen dan wel in hoofdzaak tot de bevoegdheden van de lidstaten behoren, toch kunnen EU-initiatieven de lidstaten helpen om het Europese samenlevingsmodel ook in de toekomst betaalbaar te houden. In 2011 heeft de Commissie een aantal voorstellen gedaan voor belangrijke initiatieven om te komen tot een evenwichtigere bijdrage van de financiële sector in de overheidsfinanciën (belasting op financiële transacties)⁸, om de belastingdruk te verschuiven naar het verbruik van hulpbronnen (energiebelasting)⁹ en om de interne markt beter te doen functioneren (gemeenschappelijke geconsolideerde heffingsgrondslag voor de vennootschapsbelasting - CCCTB)¹⁰.

In 2012 zal de Commissie met verdere maatregelen komen die de houdbaarheid en de stabiliteit van de overheidsfinanciën moeten verzekeren. Zij zal werken aan de uitbouw van een modern btw-stelsel, waarmee fraude kan worden aangepakt en de regeldruk kan worden verlicht voor het mkb en andere bedrijven die over de grenzen actief zijn.

Belastingfraude vormt een bedreiging voor de overheidsinkomsten in alle lidstaten. Belastingfraude leidt ook tot oneerlijke concurrentie en gaat ten koste van de overgrote meerderheid van burgers en bedrijven die zich wel aan de regels houden. Er komt een voorstel voor een versterkte strategie om lidstaten te helpen belastingparadijzen aan te pakken. Dit is de EU-bijdrage om de potentiële verliezen voor de schatkist te helpen stelpen.

In tijden van een sober begrotingsbeleid is de bescherming van het geld van de belastingbetaler meer dan ooit van belang. Jaarlijks gaan er aanzienlijke bedragen verloren door fraude en andere illegale activiteiten, wat ten koste gaat van de publieke middelen van de EU. De Commissie zal met een voorstel komen dat de financiële belangen van de EU strafrechtelijk moet beschermen.

⁴ COM(2010) 484 van 11.9.2010.

⁵ Verordening (EU) nr. 513/2011, PB L 145 van 31.5.2011, blz. 30.

⁶ COM(2011) 452 van 20.7.2011; COM(2011) 453 van 20.7.2011.

⁷ COM(2011) 656 van 20.10.2011; COM(2011) 652 van 20.10.2011.

⁸ COM(2011) 594 van 28.9.2011.

⁹ COM(2011) 168 van 13.4.2011; COM(2011) 169 van 13.4.2011.

¹⁰ COM(2011) 121 van 16.3.2011.

Als antwoord op de uitdagingen waarmee Europese bedrijven als gevolg van de economische crisis te maken krijgen, voert de Commissie een diepgaand onderzoek naar de vraag of de insolventieverordening moet worden hervormd. Op basis van de conclusies van dat onderzoek zal de Commissie verdere opties uitwerken voor doeltreffendere grensoverschrijdende regels met betrekking tot insolventie, ook voor groepen ondernemingen.

3. BOUWEN AAN EEN UNIE VAN DUURZAME GROEI EN SOLIDARITEIT

Om weer duurzame groei en banen te kunnen scheppen, is zowel op EU-niveau als op nationaal niveau positieve actie nodig ter versterking van het concurrentievermogen en de sociale inclusie. Resultaten kunnen alleen worden bereikt wanneer we vaker de kansen aangrijpen om een gunstig klimaat te creëren waarmee we bedrijven helpen banen te creëren en op zoek te gaan naar nieuwe markten. Dit is nu al een centraal aandachtspunt in de voorstellen die momenteel voor EU-financieringsprogramma's op tafel liggen. Het cohesiebeleid van de nieuwe generatie¹¹ zet in zijn verschillende beleidslijnen in op de banen en de groei van morgen. Met Horizon 2020, het nieuwe kaderprogramma voor onderzoek en ontwikkeling, zal de kennisbasis van de EU kunnen worden omgezet in economische groei, terwijl bij initiatieven ter versterking van het concurrentievermogen de ondersteuning van mkb-bedrijven voorop zal staan. Erasmus voor iedereen, het nieuwe programma voor onderwijs, opleiding en jongeren, zal de modernisering van de onderwijssystemen in Europa een impuls geven. De Connecting Europe-faciliteit¹² biedt een hefboom voor de financiering van projecten met het hoogste rendement voor de Europese economie en maakt van infrastructuur een instrument voor groei.

3.1. Een eengemaakte markt voor groei

De eengemaakte markt blijft onze krachtigste motor voor groei en banencreatie, maar kan dit vermogen alleen maximaliseren wanneer een gunstig klimaat wordt gecreëerd voor ondernemers - met name kleinere ondernemers - en consumenten, wanneer de hervormingen ter bevordering van duurzame groei volledig worden uitgevoerd en wanneer doeltreffende en concurrerende infrastructuur ter beschikking staat.

Daarom is de Commissie een ambitieus proces gestart om de eengemaakte markt nieuwe impulsen te geven, de Single Market Act¹³. Door de twaalf sleutelvoorstellen hiervan in de interinstitutionele procedure versneld te behandelen, zou ervoor worden gezorgd dat de positieve effecten van die initiatieven zo snel mogelijk voelbaar worden. De Commissie zal in 2012 op al deze terreinen haar werkzaamheden inzake tenuitvoerlegging en handhaving van de eengemaakte markt uitdiepen. Zij zal met voorstellen komen om de nationale onderzoekssystemen op elkaar aan te sluiten en een gestructureerde, mobiele en doelmatige Europese onderzoeksruimte tot stand te brengen, waarin meer concurrentie en nauwere samenwerking als katalysator fungeren voor topwetenschap en innovatie van wereldformaat. Met name zal worden getracht om aanstellingen in cruciale academische posities open te stellen voor kandidaten uit heel Europa. Met de volledige totstandbrenging van het gemeenschappelijke Europese luchtruim komt niet alleen een eind aan ondoelmatigheden die zo'n 3,8 miljard EUR per jaar kosten, maar worden ook de CO₂-emissies verminderd, neemt de veiligheid toe en zijn er minder vertragingen voor passagiers. Ook al komen negen op de

¹¹ COM(2011) 607-612, 614-615 van 6.10.2011.

¹² COM(2011) 657, 665 en 676 van 19.10.2011.

¹³ COM(2011) 206 van 13.4.2011.

tien nieuwe banen in de dienstensector tot stand, toch is de dienstenrichtlijn¹⁴, ondanks de vele zakelijke kansen die deze biedt, nog verre van volledig en afdoende ten uitvoer gelegd. De Commissie zal ook de tenuitvoerlegging van de aanbeveling inzake toegang tot basisbetaaldiensten bezien, om na te gaan of verdere initiatieven nodig zijn.

De voltooiing van de eengemaakte energiemarkt tegen 2014 is een andere belangrijke hefboom voor economische groei. Nieuwe voorstellen voor de liberalisering van het spoorvervoer zullen het Europese vervoer ook helpen te moderniseren en koolstofarm te maken dankzij toegenomen concurrentie, terwijl reizigers nieuwe, meer innoverende en klantgerichte diensten aangeboden zullen krijgen. Gezien de forse investeringen die de modernisering van onze energienetwerken vergt (1 biljoen EUR voor de periode 2011-2020¹⁵), is ook de energiesector een belangrijke hefboom voor economische groei. De Commissie zal op dit punt een aantal initiatieven ontplooien, met name om de eengemaakte energiemarkt tegen 2014 te voltooien, zoals de Europese Raad dat had gevraagd.

De Digitale agenda¹⁶ moet een sleutelrol krijgen, wil de Europese economie de kansen die moderne technologie en internet bieden, kunnen inzetten voor het aanjagen van de groei. Een ruimer gebruik van elektronische diensten is van cruciaal belang en ook e-commerce zal actief worden gestimuleerd. In 2012 zal de Commissie een voorstel doen voor een initiatief inzake collectief beheer van intellectuele-eigendomsrechten. Daarin zullen ook regels worden bepaald voor grensoverschrijdende licentiëring van onlinemuziek, om het gebruik van multiterritoriale licenties te stimuleren. Parallel hiermee komt er een initiatief dat moet zorgen voor de wederzijdse erkenning van elektronische identificatie, authenticatie en handtekeningen, om zo het vertrouwen van consumenten te versterken en onlinebetalingen en elektronische transacties gemakkelijker te maken.

Het consumentenvertrouwen is de sleutel tot het stimuleren van de vraag en het herstel van de groei. In de omvattende Europese consumentenagenda zal blijken hoe consumentenrechten en consumentenveiligheid de consumenten in de eengemaakte markt een betrouwbare basis kunnen bieden. Voorstellen voor herziene regels inzake algemene productveiligheid zullen een duidelijke, coherente benadering bieden aan zowel consumenten als producenten. Daarin zullen de verschillende toezichtsregelingen worden gebundeld tot één benadering voor de eengemaakte markt. En wanneer het nodig blijkt dat consumenten verhaal halen, zullen de regels inzake collectief verhaal aangeven hoe consumenten en bedrijven doeltreffende oplossingen kunnen vinden voor grootschalige problemen.

3.2. Kansen bieden in een inclusieve samenleving

Banencreatie blijft ook vandaag een van de grootste uitdagingen voor Europa en hier kan de EU een onmisbare bijdrage leveren. De vlaggenschipinitiatieven van de Europa 2020-strategie "Jeugd in beweging"¹⁷, "Een agenda voor nieuwe vaardigheden en banen"¹⁸ en het "Platform tegen armoede"¹⁹ hebben duidelijk gemaakt dat het nieuwe Europese elan moet worden

¹⁴ Richtlijn 2006/123/EG van 12 december 2006, PB L 376 van 27.12.2006, blz. 36.

¹⁵ COM(2010) 677 van 17.11.2010.

¹⁶ COM(2010) 245 van 19.5.2010.

¹⁷ COM(2010) 477 van 15.9.2010.

¹⁸ COM(2010) 682 van 23.11.2010.

¹⁹ COM(2010) 758 van 16.12.2010.

gericht op mensen die het meest in de knel zitten. Het nieuwe Europees Sociaal Fonds²⁰ en het Europees fonds voor aanpassing aan de globalisering²¹ ondersteunt de inspanningen van lidstaten om de crisis op de arbeidsmarkt aan te pakken door banen te creëren en basisvaardigheden te versterken. Het programma "Erasmus voor iedereen" zal strategische partnerschappen tussen het academische wereld en het bedrijfsleven ondersteunen, zodat jonge studenten de mix van vaardigheden kunnen verwerven waarnaar de arbeidsmarkt op zoek is. Deze initiatieven uitvoeren zal een krachtig effect hebben op de inspanningen van de EU in haar strijd tegen werkloosheid, sociale uitsluiting en armoede.

De Commissie zal binnenkort uiteenzetten hoe de EU kan bijdragen tot de aanpak van de toenemende jeugdwerkloosheid, onder meer met initiatieven om de mobiliteit van jongeren op zoek naar een baan te bevorderen en om hen te helpen bij het zoeken naar kansen in het buitenland. Ook stages kunnen een belangrijk middel zijn om toegang te krijgen tot de arbeidsmarkt. Deze elementen kunnen van bijzonder belang zijn om in te zetten op de sectoren waar de banen van morgen zullen worden gecreëerd.

In nauw overleg met de sociale partners zal de Commissie ook de flexicuritybeginselen opnieuw bezien en een nieuwe fase in de toepassing ervan inzetten, om banencreatie en mobiliteit te stimuleren als middel om de gevolgen van de economische neergang te mitigeren en klaar te staan om de kansen aan te grijpen wanneer het herstel weer intreedt. In dat verband moeten we beter op bedrijfsherstructureringen anticiperen en deze ook beter begeleiden. Ten slotte zal de Commissie ook komen met voorstellen om openbare diensten voor arbeidsvoorziening te versterken, onder meer door een hervorming van het Europees netwerk van diensten voor de arbeidsvoorziening (Eures), zodat banenkansen in het buitenland beter binnen handbereik komen.

Verder vooruitblikkend, betekent het behoud van ons samenlevingsmodel dat de welvaart ook in de toekomst betaalbaar blijft. Op dat punt is de vergrijzing een stevige uitdaging voor het overheidsbeleid, terwijl een moderne en innoverende zorgsector een factor van economische groei kan zijn. De Commissie zal de landenspecifieke aanbevelingen op gebied van pensioenen opvolgen en initiatieven nemen die van grensoverschrijdend belang zijn. Daarbij zal het in 2012 gaan om een initiatief om de interne markt voor doeltreffende en veilige pensioenproducten te versterken. Ook zal de Commissie komen met voorstellen over hoe om te gaan met aanvullende pensioenrechten van mensen die van baan veranderen. Mobiliteit makkelijker maken is immers van cruciaal belang voor werkgelegenheid en banencreatie.

3.3. De weg effenen voor een duurzame toekomst

Een duurzaam herstel wordt mogelijk wanneer groei en investeringen naar de meest dynamische en toekomstgerichte sectoren gaan. De benadering van de Commissie wat betreft efficiënt omgaan met hulpbronnen²² en een koolstofarme economie²³ (die zal worden geïntegreerd in het economische beleid en in de jaarlijkse groeianalyse) laat zien hoe slimme groei doelgericht moet zijn, willen we van de uitdaging van een duurzaam Europa een concurrentievoordeel maken. Deze aanpak, die voortbouwt op de Europa 2020-strategie, speelt ook een bepalende rol bij de vormgeving van de nieuwe generatie voorstellen op het

²⁰ COM(2011) 607 van 6.10.2011.

²¹ COM(2011) 608 van 6.10.2011.

²² COM(2011) 571 van 20.9.2011.

²³ COM(2011) 112 van 8.3.2011.

gebied van landbouw²⁴, plattelandsonwikkeling²⁵ en visserij, zodat sectoren die van cruciaal belang zijn voor zowel ons milieu als onze economie, een duurzame basis krijgen. Een belangrijk voorbeeld van hoe dit streven naar efficiënt omgaan met hulpbronnen doorwerkt in sectoraal beleid, zijn de voorstellen die in 2012 zullen worden ingediend over het veiligstellen van de toegang tot schoon en voldoende water: de Commissie zal een blauwdruk goedkeuren om de waterreserves te beschermen en zo aandacht van het overheidsbeleid te vragen voor het verlichten van de druk op waterreserves.

Duurzaamheid is ook de hoeksteen van de visie van de Commissie voor het energiebeleid. Om slechts één voorbeeld te geven: snelle goedkeuring en omzetting van het voorstel voor een richtlijn energie-efficiëntie²⁶ kan een voordeel van gemiddeld 1 000 EUR per jaar per huishouden in de EU opleveren en is potentieel goed voor twee miljoen nieuwe banen. Bovendien helpt dit voorstel ook de klimaatverandering aan te pakken. Een voorstel ter versterking van het kader voor nucleaire veiligheid zal rekening houden met de lessen van de stresstests voor kerncentrales in de EU, met de technische vooruitgang en met de internationale ontwikkelingen op het gebied van regelgeving. De Commissie zal ook een strategie voorstellen om de ontwikkeling van hernieuwbare energie te versnellen op de eengemaakte EU-markt en in onze buurlanden in het zuidelijke Middellandse Zeegebied. Het zou een krachtig signaal zijn als vooruitgang wordt geboekt bij de goedkeuring van het voorstel voor een verordening die investeringen moet stimuleren in de vereiste energie-infrastructuur, zodat de integratie van hernieuwbare energiebronnen kan worden versneld.

In 2012 zal de Commissie zich blijven inzetten om onze ambitie waar te maken van een reële en omvattende mondiale inspanning om broeikasgasemissies te reduceren. De Commissie zal ook de overgang naar het nieuwe emissiehandelssysteem (ETS) begeleiden, nieuwe maatregelen uitwerken en bestaande maatregelen uitvoeren om de klimaat- en energieambities te helpen realiseren. De herziening van de wetgeving voor personenauto's en vrachtwagens zal de innovatie stimuleren, terwijl ook producenten zekerheid krijgen op het punt van regelgeving. De werkzaamheden van de Commissie zullen ook inzetten op het doorbreken van de afhankelijkheid van die van de vervoersector, door de uitbouw van EU-infrastructuur voor alternatieve brandstoffen te stimuleren.

De Rio+20-top in juni zal de schijnwerpers richten op de mondiale inspanningen voor duurzaamheid en het bevorderen van groene groei. De EU zal daarin met haar beleid een voortrekkersrol spelen.

3.4. Een open Europa voor de burgers

Veiligheid en rechtvaardigheid in een Europa zonder interne grenzen is vandaag een van de grootste prioriteiten voor de EU. De vrijheid om over de grenzen op zoek te gaan naar kansen is net een van de bestaansredenen van de EU. Dit systeem kan echter alleen functioneren indien de EU het nodige onderlinge vertrouwen kan garanderen. Het moet ook robuust én billijk genoeg zijn, zodat het opgewassen is tegen belangrijke uitdagingen zoals die waarmee we dit jaar in het Middellandse Zeegebied te maken kregen. De EU moet doorgaan met de uitvoering van het Stockholm-programma²⁷, wat betekent dat er ook een oplossing moet

²⁴ COM(2011) 628 van 12.10.2011.

²⁵ COM(2011) 627 van 12.10.2011.

²⁶ COM(2011) 370 van 22.6.2011.

²⁷ PB C 115 van 4.5.2010, blz. 1.

komen voor heikele thema's zoals asiel, en zij moet nieuwe uitdagingen zoals cyberveiligheid oppakken.

Een eengemaakte markt voor burgers betekent ook nutteloze bureaucratische hinderpalen voor het vrij verkeer opruimen. Twee wetgevingsvoorstellen zullen de grensoverschrijdende erkenning van documenten van de burgerlijke stand bevorderen en de voorwaarden voor legalisatie van documenten vereenvoudigen.

De grensregeling van de EU is een van de pijlers van het programma. Modernisering en het gebruik van nieuwe technologieën kunnen ervoor zorgen dat het systeem grensoverschrijdende activiteiten aanmoedigt en toch de nodige garanties biedt. De volgende generatie grenscontroles zal veerkrachtiger zijn, terwijl het voor mensen die veel reizen makkelijker wordt om de EU binnen te komen. Er komt een voorstel voor een specifieke strategie inzake preventie van en strijd tegen mensenhandel.

4. DE STEM VAN DE EU LATEN DOORKLINKEN IN DE REST VAN DE WERELD

Een eensgezinde EU is het beste platform om haar volop te laten meespelen op het internationale toneel. De EU is nu 's werelds grootste economie. De EU en de EU-lidstaten zijn goed voor de helft van de internationale ontwikkelingshulp en humanitaire hulp. De EU staat voor en blijft bijzonder gehecht aan de universele waarden van mensenrechten en democratie, respect voor het internationale recht en een daadkrachtige multilaterale orde. Wanneer de EU met vereende krachten optreedt, heeft zij substantiële invloed. Wil de EU de uitdagingen van de globalisering aangaan en de daardoor ontstane kansen aangrijpen, moet zij haar optreden versterken om onze eigen belangen en waarden te beschermen en te bevorderen, terwijl zij blijft werken aan meer welvaart en veiligheid in de rest van de wereld.

Het kader voor het externe optreden van de EU wordt bepaald door multilaterale, regionale en bilaterale betrekkingen, door bestaande beleidskaders zoals het handels- en ontwikkelingsbeleid, en ook door de externe aspecten van vele interne EU-beleidslijnen. De Unie zal haar beleid op dit punt blijven voortzetten, maar zal ook inspelen op de uitdagingen van de zich snel ontwikkelende internationale gebeurtenissen.

De EU moet klaar staan om in te spelen op een internationale omgeving die volop in beweging is. De EU heeft snel en vastberaden gereageerd op de ingrijpende veranderingen bij onze burens in het zuidelijke Middellandse Zeegebied²⁸. In haar respons kon de EU voortbouwen op tradities van behoorlijk bestuur, openheid en solidariteit, zond zij een duidelijk politiek signaal uit en gaf zij ook onmiddellijke praktische steun ("meer voor meer"). Hulp werd snel doorgelicht en omgebogen, zodat deze beter afgestemd is op de actuele behoeften en prioriteiten. Binnen deze context zijn het steunprogramma voor partnerschap, hervormingen en inclusieve groei (SPRING) en de faciliteit voor het maatschappelijk middenveld tot stand gekomen. De EU blijft haar aandacht richten op haar buurlanden en biedt kansen voor wederzijds voordelige samenwerking die stabiliteit en groei bevorderen. De Commissie zal zich concentreren op de uitvoering van de toezeggingen die zij heeft gedaan in de samen met de Hoge Vertegenwoordiger uitgebrachte mededeling over de nieuwe aanpak voor het Europese nabuurschapsbeleid²⁹. Deze mededeling zal een belangrijk

²⁸ COM(2011) 200 van 8.3.2011.

²⁹ COM(2011) 303 van 25.5.2011.

ijkpunt zijn bij het bevorderen van de vreedzame en welvarende ontwikkeling in het zuidelijke Middellandse Zeegebied en in haar oostelijke buurlanden. Daarbij zullen alle EU-beleidslijnen en EU-programma's worden ingezet om economische, sociale en politieke stabiliteit te steunen. Naast steun aan het democratiseringsproces in de landen in het zuidelijke Middellandse Zeegebied, zal in 2012 ook prioriteit worden gegeven aan de routekaart voor een oostelijk partnerschap die op de top van Warschau werd goedgekeurd, en aan stabiliteit in het Midden-Oosten en de Kaukasus.

De EU draagt ook bij aan het bevorderen van de veiligheid in Afrika. Zij zal klaar staan om in de toekomst te reageren, zoals dat recentelijk het geval was in Turkije, Pakistan en Japan.

Om zich aan te passen aan een mondiale context van verandering en de wereldorde mee vorm te kunnen geven, moet de EU de aspecten van haar intern en haar extern beleid beter op elkaar doen aansluiten. Handel, ontwikkeling, diplomatie, uitbreiding, nabuurschapsbeleid en crisisrespons zijn beleidsterreinen en beleidsinstrumenten die de kern vormen van het externe optreden van de Unie. Deze kunnen pas ten volle resultaat opleveren wanneer dit beleid in eenklank is met ons interne beleid, zoals de eengemaakte markt, het klimaatbeleid, het energiebeleid en het monetaire beleid, die telkens ook belangrijke gevolgen hebben voor de rest van de wereld.

Europese welvaart is alleen mogelijk dankzij internationale concurrentiekracht. Inspanningen om groei en werkgelegenheid te herstellen, vinden plaats in een steeds nauwer verweven wereld waar de concurrentie moordend is. De G20 is een krachtig instrument gebleken om internationaal een coherent antwoord op de crisis te geven. De afgelopen G20-bijeenkomst in Cannes concludeerde dat een landbouw die meer produceert en productiever is, van essentieel belang is om de voedselveiligheid te vergroten en om duurzame economische groei te stimuleren. Al blijft de algemene doelstelling van het EU-handelsbeleid dat de lopende multilaterale onderhandelingen met succes worden afgerond, toch moeten de belangen van Europese bedrijven en consumenten ook worden bevorderd via bilaterale overeenkomsten met onze partners in derde landen. Daarom ook worden de mogelijkheden onderzocht voor een vrijhandelsovereenkomst met Japan en voor een investeringsovereenkomst met China.

Solidariteit is een fundamentele Europese waarde, die niet ophoudt bij onze grenzen. Als de grootste internationale donor van ontwikkelingshulp zal de EU een voortrekkersrol spelen bij de hulp aan de armste samenlevingen in de wereld, door haar inspanningen te concentreren op een snelle en doeltreffende uitvoering van het herziene EU-ontwikkelingsbeleid³⁰. De Millennium-ontwikkelingsdoelstellingen zullen daarbij een leidraad zijn. Een nieuw, tastbaar voorbeeld van de internationale solidariteit van de EU is de oprichting van een Europees vrijwilligerskorps voor humanitaire hulpverlening.

In 2012 zal ook vooruitgang worden geboekt bij de tenuitvoerlegging van de hernieuwde consensus van de Unie over uitbreiding. Ook zullen de voorbereidingen worden getroffen om Kroatië te verwelkomen als het 28^e lid van onze familie. Daarom zullen in 2012 de inspanningen worden voortgezet, zodat Kroatië ten volle van het lidmaatschap kan profiteren en kan voldoen aan de eraan verbonden verplichtingen.

³⁰ COM(2011) 637 van 13.10.2011; COM(2011) 638/2 van 13.10.2011.

5. SLIMME REGELGEVING EN DOELTREFFENDE UITVOERING

Om de hervormingen uit dit programma te kunnen verwezenlijken, moet het wetgevingswerk in de verschillende stadia goed functioneren. Van ontwerp over tenuitvoerlegging tot evaluatie en actualisering, moet het EU-optreden telkens weer de toets der kritiek kunnen doorstaan en voldoen aan de strengste kwaliteitsnormen inzake doeltreffendheid en doelmatigheid. De regeldruk moet zo licht mogelijk zijn.

Door haar initiatiefrecht en haar taak als hoedster van het Verdrag is voor de Commissie een bijzondere rol weggelegd om deze normen hoog te houden. De Commissie is vastbesloten om zowel bij haar eigen werkzaamheden als bij de monitoring en handhaving van goedgekeurde wetgeving ervoor te zorgen dat burgers, bedrijven en overheden in EU de vruchten kunnen plukken van hervormingen.

5.1. Samen slimmer besteden

In tijden van bezuinigingen moeten we erop toezien dat onze beperkte middelen daar worden ingezet waar zij het hoogste rendement opleveren in termen van toekomstige banen en groei. De Commissie heeft een voorstel voor een moderne begroting ingediend, die een aanvulling wil zijn op nationale uitgaven wanneer initiatieven op Europees niveau duidelijk een toegevoegde waarde opleveren. Tijdens de onderhandelingen over de begroting zal zij zich blijven inspannen om de beginselen van vereenvoudiging, rationalisering en toegevoegde waarde overeind te houden in het uiteindelijke pakket.

5.2. Slimme regelgeving

De rol van de Commissie bij het voorstellen van regelgeving is de afgelopen jaren ingrijpend veranderd, nu de effectbeoordeling een vast onderdeel is van de werkzaamheden van de Commissie. In 2012 zal een verdere belangrijke stap worden gezet wanneer de minimumduur van publieke raadplegingen wordt verruimd van acht tot twaalf weken. Dit zal ertoe bijdragen dat de standpunten van stakeholders beter tot uiting komen in de voorstellen van de Commissie en zal ervoor zorgen dat iedereen de kans krijgt zijn mening te geven over bepalende beleidskeuzen. De verlichting van de regeldruk is in deze tijden van economisch noodweer van bijzonder belang. Wanneer in 2012 het plan voor de verlichting van de regeldruk is afgerond, zal de Commissie verder gegaan zijn dan haar ambitie van een verlichting met 25%: haar voorstellen zullen een verlichting met 31% en 39 miljard EUR besparingen opleveren. Steunend op deze ervaring zal de Commissie zich blijven inspannen om de regeldruk tot het strikt noodzakelijke te beperken. Een bijzonder aandachtspunt daarbij is de impact van EU-wet- en regelgeving op kleine ondernemingen. Indien nodig zal zij voorstellen doen voor afwijkingen of maatwerk voor micro-ondernemingen. Zij zal ook de eerste uitkomsten presenteren van haar geschiktheidstests voor wet- en regelgeving.

6. CONCLUSIE

Het is de vaste wil van de Europese Commissie om het komende jaar alles te doen wat binnen haar mogelijkheden ligt om de economische crisis aan te pakken die nu zo'n diepe sporen trekt in het leven van de Europese burgers. De stappen die dit najaar zijn gezet, maken duidelijk dat de Commissie prioriteit geeft aan het stimuleren van groei en werkgelegenheid. Deze topprioriteit klinkt ook door in dit haar werkprogramma voor 2012, dat ook de

langetermijndoelstellingen van de EU niet uit het oog verliest. We moeten handelen op korte termijn, maar tegelijk de basis leggen voor duurzame groei en banen op langere termijn. Dankzij deze dubbele focus zal de EU een uitweg uit de crisis vinden die haar alleen sterker zal maken, haar beter zal wapenen tegen de eisen van internationale concurrentie, bronnen voor nieuwe groei zal aanboren en van de sociale markteconomie een succesverhaal zal maken.

De EU kan voortbouwen op stevige fundamenten. Zij is het grootste handelsblok in de wereld, is goed voor één derde van de mondiale productie en kan bogen op een traditie van maatschappelijke en technologische innovatie. De EU deelt waarden en een geschiedenis die ons tot samenwerking dwingen en haar instellingen delen een duidelijke visie over hoe een welvarend en duurzaam Europa er moet uitzien. Zij beschikt met de communautaire methode over een beproefd instrument. De EU geeft ook blijk van de nodige flexibiliteit, zodat ze kan inspelen op de veranderende omstandigheden. Wanneer de EU de politieke wil aan de dag legt om beleidsvoornemens in concrete daden om te zetten en een scherpe focus houdt op de uitvoering van wat recentelijk besloten is, kan zij zelf een bepalende rol spelen bij het afwenden van het risico op economische neergang en bij het omzetten van een nieuw Europees elan in tastbare resultaten.